16de Jaargang — Curaçao den 21sten October 1899. — No 825

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, Nº 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 20 October.

BOLLAND, NETSCHER, SCHAEPMAN.

Ofschoon het ons als Katholieken volstrekt niet mogelijk is, altijd met den schrijver van *Van Dag tot Dag* in het Handelsblad, mee te gaan, zoo gebeurt het nochtans nu en dan, dat die schrijver, door de waarheid gedwongen, stukjes te lezen geeft, die best uit een Katholieke pen hadden kunnen vloeien. In den regel is hij tegenover de Katholieken of Katholieke schrijvers niet gunstig gestemd: waar hij er zich dus toe neerzet, om een Katholieken auteur te prijzen en te verheerlijken, daar moet het wel een eminent man gelden.

Na deze korte inleiding leze men, wat hij onlangs in het Alg. Handelsblad te genieten gaf over Bolland, Netscher en Schaepman.

„Vele jongere schrijvers meenen dat het gepast is, over Hollandsche dichters, wier stijl, gedachtengang, gemoedsleven, kunstopvatting van de hunne verschilt en hun ouderwetsch schijnt, met groote minachting te spreken.

Ons schijnt dit buitengewoon ondankbaar! Een beminnelijk Arabisch spreekwoord zegt: „men werpt niet met stoffige steenen in de bron die 't volk gelaafd heeft".

Dit doe men ook hier niet!

Onlangs las ik b. v. hoe Ten Kate, Hofdijk en Van Lennep niet zoo zeer gecritiseerd werden, als wel met een minachtend gebaar ter zijde werden geschoven, als van nul en geener waarde.

En nu wederom wordt uit de hoogte over Schaepman gesproken in woorden, welke dom overdreven zouden zijn, als hij de slechste en gemeenste taal-knoeier was, dien men zich kan voorstellen.

Het is de heer Frans Netscher, die in het laatste nummer *der Hollandsche Revue* noodig acht, dr. Schaepman te beleedigen met elk leelijk woord dat hij in der haast maar kan oprapen.

Hij mengt zich in den onverkwikkelijken strijd tusschen professor Bolland en dr. Schaepman:

„Plomp viel Schaepman met zijn volle zwaarte op Bolland neer, trachtende hem onder het doodend gewicht van zijn pretmonnikenlichaam te verpletteren....Schaepman, de kulminatie van het grofste materialisme....Schaepman, een verdwaald overblijfsel uit de tijden, dat in de kloosters bacchanaliën van schuimenden wijn en druipend vet wierden gevierd, toen priesters en kloosterlingen zich te barsten aten en dronken van hetgeen zij den kleinen man afpersten....Schaepman, die voor dichter doorgaat en slechts een verzenbulderaar is," enz. enz.

We halen slechts enkele en niet de ruwste woorden aan van deze weerzinwekkende taal, die ons ondulbaar toeschijnt, omdat ze even onrechtvaardig als ruw-beleedigend is.

***

Neen, Schaepman is een waar dichter, een merkwaardig redenaar.

Er is eenheid in de gaven hem geschonken, en zijn dichtgenie en redenaarstalent smelten vaak samen, maar hij heeft de bezieling, de jeugd van hart en geest, het diepe gevoel dat tot uiting dwingt, verbeelding, heldenmoed en de macht over de taal, welke een schrijver tot dichter adelen.

En er is geen wreeder beleediging denkbaar dan die om dezen dichter voor te stellen als „een kulminatie van grof materialisme".

Want hij voelt fijn, hij voelt diep, en niemand die hem kent, die ooit met hem sprak, met hem gevoelens en gedachten wisselend, kan zelfs een oogenblik twijfelen aan de volkomen oprechtheid van zijn innige geloofsovertuiging, aan de waarheid van zijn geestdrift, aan het hooge doel waarop hij het oog steeds gevestigd houdt.

Voor mij is hij een man, een karakter, een beweegkracht, en ik schep vaak vreugde uit de frissche beweging, den gang vol leven van zijn woorden als redenaar en als dichter.

Wie in Schaepman met den heer Netscher „een smulmonnik" gelieft te zien, heeft oogen, maar ziet niet.

Neen, der waarheid ben ik, geloof ik, naderbij, als ik mij den strijdbaren priester liefst voorstel in het harnas van een bisschop uit de Middeleeuwen, die soms het zwaard aangordde tegen zijn vijanden.

***

Hij is een priester-dichter in 't ridder-harnas. Hij is van het geslacht van Turpijn, den aartbisschop, den vriend van Roland en Charlemagne, „*qui courrait sus aux païens*".

En dit meende hij ook dezen keer te doen.

Want zelfs als men den toon en strijdwijze door prof. Bolland en dr. Schaepman onlangs gebruikt, misprijst, vergete men aan de eene zijde niet hoe prof. Bolland reeds sinds jaren van katholieke zijde is aangevallen (*En niet zonder degelijke redenen.* RED. AMIGOE.) geprikkeld en vertoornd en houde men aan de andere zijde ook in het oog, dat prof. Bolland zich in zijn eerste stuk over de Moeder van Christus heeft uitgelaten in woorden, die iederen Christen onduldbaar zijn.

En nu stelle men zich Schaepman voor, als hij dergelijke taal leest!

Maar ik ben volkomen overtuigd, dat hij liever duizendmaal den dood verkiezen zou, eer hij iemand in zijn tegenwoordigheid zóó iets zou laten zeggen over de Moeder van Christus, over zijn hoog ideaal van reinheid en heiligheid en almachtige liefde.

Toen ik hem, nu eenige jaren geleden, als aan een ouden vriend de hand kwam drukken op zijn zilveren feest te Rijsenburg, had hij alle bloemgeschenken hem van alom in den lande gezonden, neergelegd aan de voeten van het edele beeld van de Heilige Moedermaagd in het Seminarie.

Mij trof die symbolische daad destijds diep.

Deze „materialist" is een man van teeder hart en fijn gevoel, een waar dichter."

Een krachtig protest.

AAN DEN BURGER—PRESIDENT DER REPUBLIEK VAN VENEZUELA.

Mérida, 22 September, 1899.

Mijnheer,

Terugkeerend in Ons Bisdom, na eene afwezigheid van vele maanden, geboden door de heilige plichten Onzer bediening, werd Onze ziel overstelpt van weemoed, en Ons hart vervuld met onuitsprekelijke droefheid om den deerniswaardigen toestand, waarin Wij Onze beminde kudde aantroffen.

't Waren niet enkel de gewone rampen, de onvermijdelijke gevolgen van den oorlog, die Wij te betreuren hadden.

Wij huiverden, Wij stonden verpletterd, Ons hart werd verscheurd tot in zijn binnenste, toen men Ons verhaalde welke gruwelen, beroovingen en heiligschennissen er gepleegd zijn in vele steden en dorpen van Ons Diocees. En al deze gruwelen, beroovingen en heiligschennissen, welker uitgebreidheid Wij nog niet kennen, zijn het werk geweest van Generaal Antonio Fernández en de troe-

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(23)

E tabata pasa su cabeinan coe su manoe for di su cara hiba patras, el a hiza su cabez i coeminza mira Hans Otto coe suavidad na principio, ma despues angustioso i su palabranan semper mas purar.

—Sí, mi ta comprendé bo. Bo ta henteramente sigur, koe es biaha aki bo eleccion ta esun di berdad? Si awé trobé, bo tin di decidi, lo bo ta na duda? of podiser rechaza *Falkenhaus* sin dilata? Un obligacion koe ta mara bo, testament di bo tio no por ta pa bo. Bo a toema bo resolucion di tené un herencia den bo familia? Es cordamentoe ai ta digno di bo libertad personal? Bo tin mes idea koe mi den sorto di obligacionnan asina?

Coe admiracion Steinfels tabata mira es moza koe tabata papia, i sin dilata el a respondé coe un tono serio:

—No. Aunke mes tabata asina, i koe awé mi tin di para dilanti es pregunta, mi resolucion lo ta mescos. Mi tatanan bon i huicioso lo a consega mi masjar bon, si nan no tabatin conviccion koe pronto lo mi a coestuma den es estado nobo? I en berdad riba mi posicion ta spera mi un gran campo di actividad, koe lo ta mi orguljo di corrrespondé na mi tio es confianza, koe el a poné den mi. Sorto di inclinacionnan na cual—el a coeminza hari spantar—mi a doena un impresion biba, ta desaparecé pronto trobé.

Abatidamente Erna a larga su manoenan cai den su scotji. Asina no por bai. Com lo é scohé e palabranan koe lo haci su pregunta comprensibel? Di repiente el a haja es auxilio, koe é tabata spera di tanta 'Marie.

—Ora mi esposo a anuncia bo binimentoe na *Amalienhof*, es senjora dici chanzando, el a poerba di hinca mi den un historia romántica. Bo tio lo a larga un muger huntoe coe *Falkenhaus* pa bo i poné pa eligi: of es herencia coe un moza desconocir pa bo, of bo ta keda sin nada.

—Den es caso ai lo mi tabata oficial ainda, Steinfels a respondé hariendo. Mi libertad no tabata liber pa henter *Falkenhaus*, aunké es dia ai mi coerazon tabata liber ainda.

El a acentua es palabra "dia", ma sin risca mira es moza. Mas spantar é tabata, ora Erna Harteneck a puntra suave, apena comprensibel:

—Anto bo ta keré no ta di acepta di evita un pérdida menazante:...pa salba un posecion stimar.

Mas aleuw es moza no a papia, pasobra boz di Hans Otto a interrumpi palabranan, koe é tabata papia coe trabao i coe un exitacion evidente.

—Esai bo ta puntra mi ainda, senjorita Erna, é dici reprochando. Mi ta keré, koe bo conocé mi basta pa bo comprendé, koe den mi bista esai lo ta un cos di sin concensji. Lo mi perdé un pa un placa miserabel, otro lo mi ganja i hasta hacié desgraciada! No, mil bez nó! Com bini bo coe sorto di idea asina?

Erna a bolbé hala rosea. Mas clar un hende no por papia su huicio. Su mes idea tabata contemplé den un luz skerpi, koe palabranan di Steinfels a tira riba djé monstruoso i odioso, i humildemente es moza a respondé:

—Bo tin derechi di ta mal contentoe coe mi, senjor baron. Mi no a duda di bo, ma mi kier a tendé coe palabra clar com bo ta keré di mi pregunta loco.

***

Despues koe Hans Otto a kita for di es damsnan, el a keda asina fantoe bao di impresion sorprendente di palabranan di senjorita Von Harteneck, koe el a keda ta camna ora largoe sin ningun obheto.

En bano é tabata busca nan nificacion. Bien ta berdad, koe duranti balia el a tendé expresionnan for di boca di Eichstett, koe tabata spanté, ma despues també, ora es hoben tabata huntoe coe nan, el a haci berdadera observacion propio pa abri su wowo. Nan tabata bofon di Neinstetten di un manera, koe tabata doena motiboe pa toer sorto di observacion fuerte; tabata papiar di su favorecimentoe di tata i di es roeman; un palabra a cai tocanti su estado bruhar i di acto imprudente di es hoben oficial.

Es mainta ai ora Steinfels a contra coe Herman Harteneck na scool, kende a desaparecé mes ora despues di balia, el a ripara su moda frioe. Na lugar di su manera amistosa di principio ta parcé, koe un sintimentoe di enemistad a drentéle. I també riba es senjor bieuw, no obstante su calidad di cortesia i su trato cordial for di dia di su enfermedad, koe tabata larga poco confianza i koe Hans Otto tabata comprendé masjar bon.

Coe un orguljo hustificar é tabata corda di otro banda, koe bien é ta es homber koe por competi pa manoe di un Von Harteneck. I é tabatin confianza koe lo é reusi i kibra posicion di toer dos e baronnan Von Harteneck.

Si no tabata pa es profundo emocion di Erna koe tabata desanimé. El a haci su pasonan mas corticoe, despues el a bira i liger, é tabata para trobé dilanti clínica.

(E ta sigi.)

pen, die onder zijn bevel stonden. Nochtans, om hulde te brengen aan de waarheid, moeten Wij zeggen, dat vele van de ondergeschikte chefs zich niet aan deze gruwelen hebben schuldig gemaakt en ze zelfs hebben afgekeurd.

't Zou eene al te uitgebreide, om niet te zeggen onmogelijke taak zijn, hier al de daden te brandmerken, die men Ons heeft meegedeeld: eenige van de meest bekende, en vooral de heiligschennissen, moeten Wij U ter kennis brengen.

In de stad Bailadores droegen vele bewoners, meenende, dat de H. Plaatsen zouden worden geëerbiedigd, hunne kostbaarheden naar de Kerk. Maar zij zagen zich deerlijk bedrogen. Want de troepen strekten de plundering ook uit tot het Heiligdom en braken zelfs het Tabernakel, waar het H. Sacrament werd bewaard, met geweld open. Daar ook dwong de Opperbevelhebber den Pastoor, Dr. Arelleno, een eerbiedwaardigen en zwakken grijsaard, alsmede den jeugdigen en voorbeeldigen priester J. González, plaats te nemen in de rijen der soldaten en te voet op te marcheeren naar Tovar.

In de Parochie Tabay werd insgelijks de Kerk ontheiligd en de eerbiedwaardige Herder, dr. Gil Chipia gedwongen om tusschen de troepen naar Mucuchies op te marcheeren.

Van de stad San Cristóbal, waarvan Wij nog geen gedetailleerde berichten hebben, weten Wij alleen, dat hare bewoners, gedurende het verblijf van de gouvernementstroepen binnen hare muren, vurig terug verlangden naar al de verschrikkingen van eene dagenlange belegering en van de vele bestormingen hunner stad, dit alles beschouwend als een veel minder kwaad dan de bezetting en verdediging door troepen van het Gouvernement.

Hartverscheurend zijn de klachten, die Wij hoorden in de steden en dorpen, die wij doortrokken van af La Ceiba tot Mérida.

In al deze plaatsen acht men de kwellingen gering, die veroorzaakt werden door de revolutionnaire troepen, als men ze vergelijkt met hetgeen de landstroepen te verduren gaven. Men bedenke hier, dat deze dorpen en steden, vooral Trujillo, met vrees en angst de opstandelingen zagen komen, terwijl zij,—o bittere teleurstelling,—hulp en redding verhoopten van de landstroepen.

Wat betreft den *oorlogsbuit*, die in de steden, dorpen en gehuchten gemaakt is door de troepen, die daar als vredebrengers binnentrokken, zullen Wij alleen zeggen, dat het te Maracaibo van algemeene bekendheid is, dat de soldaten en de *vrouwen*, die het leger vergezelden, door de straten van Maracaibo liepen, om voor geringen prijs kostbaarheden van groote waarde te verkoopen. Onder die voorwerpen bevonden zich vele sieraden van beelden, beeldjes van het kindje Jesus en zelfs een kelk.

Ook is het in dezelfde stad van algemeene bekendheid, dat de persoonlijke buit van den Opperbevelhebber bestond uit verscheidene wagenvrachten, waarbij zelfs kleederen van vrouwen en kinderen waren; deze vrachten wilde echter de President van Zulia niet ter inscheping toelaten.

Wij zouden zulke dingen niet hebben durven gelooven, wat betreft den *rijken buit* van den Opperbevelhebber, als niet een onvoorziene omstandigheid Ons van allen twijfel was komen bevrijden. Wij brachten een bezoek bij den President van Zulia, die Ons in zijn kantoor ontving, en Ons een stapel pakken toonde, naar Onze schatting meer dan dertig. "Zie, Monseigneur", zei de President, "wat Generaal Fernández in de Cordillera buit gemaakt had".....

Na dit alles, Burger-President, kunt gij wel begrijpen, dat het Ons doel niet is, deze feiten, die algemeen bekend zijn, te uwer kennis te brengen. Vele zullen reeds van elders U ter oore zijn gekomen. Maar wèl wenschen Wij, bij het hooren der klachten van Onze dierbare kinderen, bij het zien der heiligschennissen gepleegd tegen God in zijne bedienaren en heiligdommen, bij het zien, hoe de eer van het Vaderland bezoedeld is juist door degenen, die ze hadden moeten hooghouden,— Onze stem te verheffen in onze driedubbele waardigheid van Herder der kudde van Mérida,— van priester des Allerhoogsten, en van burger van Venezuela, om te protesteeren, gelijk Wij doen bij deze, voor Ons Diocees, voor God en voor de Natie, tegen al de buitensporigheden, die in de Andes bedreven zijn door Generaal Antonio Fernández. Ook willen Wij voor den President der Republiek deze feiten blootleggen, opdat volgens plicht en geweten een onderzoek worde ingesteld, en indien, wat Wij beweren, waarheid bevonden wordt, de rechtmatige straf aan de schuldigen niet worde onthouden.

Wijl het feiten betreft die algemeen bekend en dus publiek domein zijn, en wijl op Ons den plicht rust, te protesteeren tegen zulke feiten, achten Wij het noodig, niet alleen aan U een eigenhandig geschreven protest in te zenden, maar ook dat zelfde protest door de pers te publiceeren, opdat het ook ter kennis kome van Onze diocesanen en van alle inwoners van Venezuela; Wij willen niet dat men ons houde voor zwijgende waakhonden, die niet aanslaan bij het zien van den ondergang van talrijke huisgezinnen, bij het vertrappen van den godsdienst, en het onteeren van het vaderland.

Met verschuldigden eerbied

✠ ANTONIO RAMÓN.

Bisschop van Mérida.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, wordt aanstaanden Woensdag van zijn vorm- en visitatiereis op Aruba alhier terug verwacht.

***

Aanstaanden Zondagavond zal in de Parochie van Sta. Rosa eene H. Missie worden geopend. Moge Gods mildsten zegen rusten op de pogingen der ijverige priesters, die zich aan dat heilig Missiewerk wijden en noch zweet, noch arbeid ontzien om den akker des Heeren vruchtbaar te maken!

***

Per *Prins Willem V* landden alhier verleden Zondag na eene voorspoedige reis de Eerw. Pater F. H. LUIKX, bestemd tot Professor aan het Seminarie van Scherpenheuvel, en de Eerw. Frater M. DIONYSIO, die zich gaat wijden aan het lager onderwijs op de R. K. scholen alhier.

Aan beiden zij een zegenrijke werkkring toegewenscht.

***

Dat het gouden priesterfeest van den nog altijd beminden "Pastoor Frederiks," ook in zijne geboorte- en woonplaats luisterrijk gevierd is, blijkt uit het volgende bericht, dat wij aantreffen in de *Graafsche Courant* van 23 September jl.

"Heden, Vrijdag, de dag waarop onze hooggeëerde stadgenoot, de HEerw. heer Mgr. B. Th. J. Frederiks, oud-Missionaris van Curaçao, en oud-Pastoor der St. Annakerk aldaar, het gouden feest viert van zijne 50jarige Heilige priesterlijke bediening, is Zijn HEerw. te kwart vóór 9 ure per rijtuig met 2 paarden bespannen (aangeboden door de buurtcommissie) van zijne woning in de Rogstraat afgehaald om zich te begeven naar het rijk versierde St. Elizabeths-gesticht, waar de Jubilaris opdroeg eene plechtige H. Mis van dankzegging, waarbij hij geassisteerd werd door de WelEerw. heeren Kapelaans P. A. van Roessel en P. de Jong. Bij het binnentreden van het Rustoord maakt dit een overweldigend schoonen indruk door de zeer passende, mooie versieringen die er zijn aangebracht. Ingang, vestibule, ontvangkamer en kapel dragen een stemmigen, eenvoudigen tooi, die ten zeerste de bewondering afdwingt. Groen en bloemen, chronicums en spreuken zijn daar in harmonische verscheidenheid om te getuigen van de hartelijke genegenheid van de bewoners van het gesticht jegens den beminden Jubilaris. Na afloop van het H. Misoffer werd ZHeerw. door de internen een prachtige regulateur vereerd. Heeren Regenten van het St. Catharina's Gasthuis boden een keurigen fauteuil aan met paarsche zijden pluche bekleed. Ook van andere kanten kwamen geschenken in. Te 5 uren in den middag werd een plechtig lof gecelebreerd. — Dinsdag, de dag der feestviering voor de gansche gemeente, zal een ware feestdag, een algemeene feestdag voor heel de parochie zijn. Te 10 uur zal eene solemneele H. Mis worden gecelebreerd door den hooggeachten Jubilaris. De woning van Z.HEerw., de Markt en de Kerk zullen dan in een feestkleed zijn gestoken. Eerebogen, vlaggen, groen en bloemen, guirlandes, opschriften, chronicums, spreuken, enz. enz. enz. zullen den indruk van het zeldzame feest verhoogen. Natuurlijk hangt dan van het huis van ieder parochiaan de nationale vlag, zoo mogelijk met pauselijken wimpel. Van 's middags 12 tot 1 uur zal er gelegenheid zijn tot receptie ten huize van den Jubilaris. Allen zullen zich ter solemneele H Mis begeven, om van God zegen af te smeeken voor het heil van den eerbiedwaardigen Priester, den beminden zoon der goede stad Grave."

Officieele berichten.

Bij Gouvernements - beschikking, dd. 18 dezer maand, N°. 602, is aan den Heer M. P. VAN ROMONDT, geempioijeerde ten postkantore alhier met ingang van den 21n. dezer maand, een binnenlandsch verlof voor den tijd van twee maanden verleend, met vergunning, om zich naar St. Martin N. G. te begeven.

***

Bij Gouvernements - beschikking, dd. 19 dezer maand, N° 603, is, tot het opmaken van het tarief ter bereking van de belasting op den invoer van koopmanschappen alhier voor het jaar 1900, eene commissie benoemd, bestaande uit:

den Administrateur van financiën als lid en voorzitter;

de Heeren M. B. GORSIRA, P. M. HAGE, C. Z. DE HASETH Gz., A. J. B. LEYBA, J. S. SCHEIDELAAR, EDGAR SENIOR en A. DE SOLA, als leden: en

de Heeren JACOB BAIZ, J. VAN KLEUNEN en R. S. DE LANNOY, als plaatsvervangende leden.

Benoeming.

De Heer C. S. MULLER is door de Hooge Regeering benoemd tot Administrateur van financiën in de kolonie Curaçao. Aanvaarde de nieuwbenoemde onze gelukwenschen.

Donderdagavond werd aan ZEd. eene serenade gebracht.

Havennieuws.

Verleden Zondag verliet Hr. Ms. *Sommelsdijk* onze haven met bestemming naar Bonaire. Het gerucht liep, dat de korvet naar Pto. Cabello of La Guaira gezonden was, ten einde daar de Hollandsche onderdanen te beschermen.

't Is echter gebleken, dat de bestemming en de beweegredenen geheel andere waren.

***

Woensdag jl. verliet ook de fransche kruiser *Suchet* onze haven. Bij het uitgaan speelde de muziek van het Garnizoen de *Marseillaise*.

***

Naar wij vernemen is de hier algemeen bekende Kapitein H. SLUITER benoemd als superintendent der *K. W. I. M.* in West-Indië ter vervanging van wijlen den Heer. RADEMAKER, die onder zoo treurige omstandigheden te Trinidad overleed.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Minguelita C. Bor, Maria Hermiona, Henriquez, Mocho, Regina Oduber, Antonio Scholten, Jose Gregorio Villafañe.

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseerd aan: Benjamin P. Veeris.

Leger en Vloot.

Per *Prins Willem V* arriveerden verleden Zondag twee officieren ter aanvulling van het kader op Hr. Ms. *Sommelsdijk*. Zij zijn de Heeren A. T. VAN DIJK, 1ste officier en J. F. F. VAN MUHLEN, luitenant. Reeds denzelfden dag hunner aankomst waren zij verplicht, op de *Sommelsdijk* zee te kiezen.

***

Aan den 1sten Luitenant P. C. A. KRUGERS, alhier in garnizoen, is bij Koninklijk besluit van 14 Sept. jl. opnieuw een jaar verlenging van detacheering bij de W. I. landmacht verleend.

Een hartelijk woord van gelukwensch aan dezen verdienstelijken officier vinde hier zijne plaats.

***

Den 7 Oct. jl. werd door de militaire tooneelvereeniging "Wilhelmina" (President korporaal Léget) eene voorstelling gegeven met een liefdadig doel. Wij vernemen, dat ditmaal de netto opbrengst gekomen is ten bate der Jongens van het Weeshuis te Santa Rosa, die door hunne voortreffelijke muziek de algemeene aandacht hebben getrokken. Wij kunnen niet anders dan deze beschikking van het Bestuur der Vereeniging van harte toejuichen. Ze getuigt van onpartijdigheid en kunstzin.

***

Wederom hebben een tweetal soldaten van het garnizoen alhier getracht, naar Venezuela te ontsnappen. Aan de flinke houding van den kapitein van den schoenerbrik *Hirondelle* is het te danken, dat ze in hun voornemen niet geslaagd zijn.

Dat zijn nu in weinige maanden reeds 9 gevallen van denzelfden aard.

Justitie.

Naar wij vernemen is verleden Dinsdag tegen den ontrouwen brievenbesteller S. vijf jaren dwangarbeid geëischt. Uitspraak Dinsdag a.s.

Ongelukken.

Donderdag jl. zijn op de Plantage *San Juan* twee kinderen bij het waterophalen in den put gevallen en jammerlijk verdronken.

deze voordeelig en blijvend. Ouders, wier kinderen ziek zijn, kunnen niet te spoedig hun toevlucht nemen tot dit geneesmiddel. Die er op vertrouwt, wordt niet bedrogen; het is bereid om te genezen, niet om te bedriegen. Het is een vinding der moderne wetenschap en de beste zaak, die de geneeskunde heeft aan te bieden. Het is zoet als honig en alleen het onvervalschte preparaat geeft reeds goede resultaten na de eerste dosis. Bij alle apothekers wordt het verkocht. (2)

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnifico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3, rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

Opening der Staten-Generaal.

Met het gebruikelijk ceremoniëel werd Dinsdag de zitting der Staten-Generaal geopend.

Om twaalf uur werd in de vergaderzaal der Tweede Kamer eene vergadering gehouden door de leden der beide Kamers onder Voorzitterschap van den president der Eerste Kamer. Om één uur vereenigden zich mede de Ministers en de leden van den Raad van State in deze zaal.

De stoet welke om 1 uur het Koninklijk paleis in het Noordland verliet, was nagenoeg gelijk aan die van vorige jaren.

In het staatsierijtuig met acht paarden bespannen, was H.M. de Koningin gezeten naast H.M. de Koningin-Moeder.

Beiden werden overal geestdriftig toegejuicht.

Aan de deur van de vergaderzaal der Kamer werden H.H. M.M. ontvangen door een commissie uit de Kamerleden gekozen en, vandaar met gevolg geleid naar den Koninklijken troon.

Hare Majesteit de Koningin sprak hier de volgende troonrede uit:

Mijne Heeren!

Het is mij aangenaam, u bijeen te zien tot hervatting uwer werkzaamheden.

Moge de algemeene toestand van ons Vaderland en zijne overzeesche gewesten ruime stof geven tot dankbaarheid, er is op menig punt dringende behoefte aan krachtige wetgevende maatregelen; ik reken tot voorziening daarin op den ijver en de toewijding der Staten-Generaal.

De betrekkingen met de buitenlandsche Mogendheden blijven zeer vriendschappelijk.

Op de vredesconferentie te dezer stede ingevolge uitnoodiging van zijne Majesteit, den Keizer van Rusland, door mij bijeengeroepen, zijn internationale verdragen van gewichtige strekking tot stand gekomen, tot welke mijne regeering is toegetreden. Ik heb grond te hopen, dat eerlang alle Mogendheden, die aan de conferentie hebben deelgenomen, die verdragen zullen onderteekenen.

De gunstige verwachtingen, met betrekking tot den toestand in Atjeh, ten vorigen jare door mij uitgesproken, zijn verwezenlijkt. In Groot Atjeh is de rust bijna ongestoord gebleven, en in de kustlanden breidt onze invloed zich voortdurend uit. Hoewel ons gezag zich op eenige plaatsen nog met de wapens moest doen gelden, konden de aanwezige troepen tot de vorige sterkte worden teruggebracht. Voor de jongste krijgsverrichtingen breng ik warme hulde aan het Nederlandsch-Indische leger, alsook aan de vloot en hare landings-divisie.

Nieuwe wetsontwerpen zullen u in den loop van dit zittingsjaar worden aangeboden; voordrachten tot regeling van de samenstelling der landmacht en tot nadere wijziging en aanvulling der militiewet zullen u eerlang bereiken. Ook zal u een verbeterde regeling van de bevordering, het ontslag en de pensioneering van officieren, alsmede van de militaire pensioenen, zoowel voor de zee-als voor de landmacht worden aangeboden.

Van de verdere in te dienen ontwerpen vermeld ik die betreffende het arbeidscontract, de drankwet, de armenwet, het tarief van invoerrechten en de comptabiliteit.

Wat de Oost-Indische koloniën betreft, zal uwe medewerking worden gevraagd ten behoeve der verkeersmiddelen in Atjeh en der bevloeiingswerken op het eiland Java.

Ik vertrouw, dat de arbeid, dien gij verrichten zult, onder Gods zegen dienstbaar zal zijn aan de belangen van het koninkrijk.

Ik verklaar de gewone zitting der Staten-Generaal te zijn geopend.

Met hetzelfde ceremoniëel werd HH. MM. uitgeleide gedaan en keerden zij naar het paleis terug.

Diefstal ten paleize.

De hoofdcommissaris van politie te 's-Gravenhage maakt bekend dat hij in den avond van 18 September jl. aangifte heeft ontvangen, dat ten paleize van H. M. de Koningin worden vermist de na te noemen voorwerpen:

2 kristallen flacons met gouden doppen en gouden voetstukken, 1 gouden spelden- of bijouteriebakje op gouden voet in den vorm van een schelp, zwaar ongeveer 4 á 5 hectogram; 1 borstelbak van kristal met à jour bewerkt gouden deksel: het deksel lang 23 cM. breed 7 cM. Alles van Duitsch modern fabrikaat, uit de fabriek van E. Schiürman en Co., te Frankfort a/M., en bewerkt met bladen, rozen en insecten en relief.

In verband hiermede wordt de aanhouding bevolen van den eersten zilverbewaarder ten paleize J. G. Le Blanc, die 15 September jl. des middags het paleis verlaten heeft met een pakje, eene leugenachtige opgave heeft gedaan, en sedert niets meer van zich heeft doen vernemen. Hij is 36 jaar oud.

Er zijn aanwijzingen van schuld tegen hem. Ingeval van ontdekking wordt ten spoedigste bericht ingewacht.

Nader wordt nog gemeld dat de ontvreemde gouden voorwerpen zijn van groote waarde en behooren tot de dagelijksche toiletartikelen van H. M. de Koningin, waaraan H. M. zeer gehecht was.

Onmiddellijk werd een nauwkeurig onderzoek ingesteld door de inspecteurs der recherche de heeren J. Aaltsz en H. F. van Rosmalen, wien het gelukte het ontvreemde bij een goudsmid te 's-Gravenhage in beslag te nemen. Nog een groot aantal gouden en zilveren voorwerpen van groote waarde, eveneens uit de zilverkamer van het paleis ontvreemd, werden mede door genoemde politie-ambtenaren in beslag genomen, terwijl vermoed wordt dat nog een aantal voorwerpen van waarde zijn verkocht en in omloop zijn. Het onderzoek is nog in vollen gang.

Nader meldt men nog aan het *Vad.*: Behalve de als vermist bij de politie aangegeven voorwerpen, zijn bij den goudsmid F. van Ipenburg, in het Achterom nog tal van andere sieraden van groote waarde aangetroffen, die volgens verklaring van den goudsmid door den voortvluchtigen zilverbewaarder Le Blanc bij hem waren verkocht. Prachtige antieke gouden doozen van 4 á 5 honderd gulden waarde, modern en antiek gouden en zilveren tafelgerei, gouden bekers, messen, lepels en vorken met agaten of Fransch- en Saksisch porseleinen heften en andere voorwerpen, te veel om op te noemen, zijn door inspecteurs de heeren Aaltsz en Van Rosmalen in beslag genomen, omdat zij vermoeden dat ook die voorwerpen van diefstal afkomstig zijn. En hoewel het in beslag genomene reeds een waarde van ettelijke duizenden vertegenwoordigt, is dit, volgens de verklaring van den goudsmid, toch slechts een gedeelte van hetgeen door Le Blanc in den loop der laatste jaren bij hem is verkocht.

Een nauwkeurig onderzoek wordt ten paleize ingesteld naar de voorwerpen, welke uit de zilverkamer ontbreken. Inmiddels worden de in beslag genomen voorwerpen door de politie ten Paleize teruggebracht ter herkenning.

De reden dat Le Blanc na zijn laatsten diefstal — van de kristallen flacons en het gouden speldenbakje — gevlucht is, moet hierin gezocht worden, dat hij kon vermoeden, dat bij terugkomst van H. M. de Koningin op 18 dezer, zijn wandaad zou worden ontdekt, omdat deze voorwerpen — geschenken van de Koningin-Moeder aan haar dochter — geregeld door H. M. aan haar toilettafel worden gebruikt.

Voor laatstgenoemde kleinoodieën ontving Le Blanc van den meergenoemden goudsmid fl. 650, volgens zeggen een bedrag gelijk aan de waarde van het goud waarmede deze voorwerpen zijn gemonteerd.

Het vermoeden bestaat, dat nog verscheidene voorwerpen zullen vermist worden, zoodat de recherche voornemens is, ook elders nasporingen te doen.

De voortvluchtige Le Blanc heeft vrouw en kinderen onverzorgd achtergelaten.

BUITENLAND.

Rome. — Een Encycliek des Pausen aan de Bisschoppen van Frankrijk bespreekt de opleiding der geestelijkheid en hare zending.

De Encycliek brengt ruimen lof aan de geestelijkheid van Frankrijk, die missionarissen leverde voor de gansche wereld, en het heil was van het Fransche vaderland.

De Paus zegt, dat niets mag verwaarloosd worden om de priesters op te voeden, opdat zij waardig hun zending kunnen vervullen. Z. H. dringt er op aan, dat de studieprogramma's in overeenstemming worden gebracht met de programma's van den Staat, opdat de priesters hun invloed op de maatschappij niet verliezen. Maar hierdoor mag men de oude tradities niet verwaarloozen, die de eer uitmaakten van de Fransche geestelijkheid, de studie der Grieksche en Latijnsche letteren.

Wat de groot-seminaries betreft, Leo XIII vermaant om zich te onthouden van de subtiliteiten der moderne philosophie. Hij betreurt het, dat in Frankrijk, welks volk toch bekend is om zijn helder oordeel, het scepticisme den invloed heeft gekregen, welke bekend is, en dringt er op aan, dan men minstens twee jaren wijdt aan de studie der scholastieke wijsbegeerte. Verder wijst hij als den besten gids aan den H. Thomas van Aquino, en beveelt tevens aan een volhardende lezing van den Catechismus van het Concilie van Trente.

De Encycliek waarschuwt tegen sommige aanvallen op de H. Schrift, doch moedigt tevens onze exegeten aan, zich op de hoogte te houden der critiek. De studie der kerkelijke geschiedenis moet zijn het weergeven der waarheden. God heeft onze leugens niet noodig. Aldus beoefend, zal de kerkelijke geschiedenis een bewijs zijn van de Goddelijke zending des Christendoms.

Wat de actie der priesters betreft in de maatschappij, Leo XIII prijst van harte de priesters, die luisteren naar de raadgevingen van de Encycliek „Rerum Novarum", die gaan tot het volk, tot de werklieden, tot de armen, die hen onderrichten, hun lot verzachten, bonden oprichten, spaarkassen enz; die boeken schrijven en artikels, waarin zij bewijzen geven, met hoofd en hart te denken en te voelen van de nooden onzer huidige samenleving. Edoch, hun ijver moet bescheiden zijn en hun beginselen zuiver. En niets zonder de Bisschoppen.

De Encycliek spreekt vervolgens over de zuiverheid van het priesterlijk leven, dat op zich zelf een prediking moet zijn. De Paus vreest den vooruitgang van den tegenwoordigen tijd niet. „Wij aanvaarden gaarne de uitbreiding van het heerscherschap der wetenschap, en prijzen alles wat bij kan dragen tot den bloei der algemeene welvaart, maar de wijze voorzichtigheid der Kerk is noodig, opdat deze vooruitgang blijve in een goed spoor."

Frankrijk. — Onder de twee officieren, die weigerden Dreyfus voor schuldig te verklaren, bevindt zich ook Luit. Kol. de Bréon. Zoo men zich ooit in den vinger gesneden heeft, dan is het met dezen rechter van Rennes. Deze heer de Bréon, namelijk, is een oprecht Katholiek, die n. b. elken morgen vóór de zitting in de Kerk eenige oogenblikken ging bidden, ten einde licht van Boven te bekomen in eene zoo duistere zaak. Toen heette het dadelijk in zekere pers, dat van zulk een kwezelaar niet veel te verwachten was; neen, dan waren Brogniart en Beauandere mannen! Doch zie, nu is het juist deze "clericaal", die zijn stem uitbrengt vóór Dreyfus. Blijkt hier niet ten duidelijkste uit, dat de quaestie geen *clericale* is, hoeveel moeite men zich van zekere zijde ook geeft, om dit der goê gemeente te doen gelooven?

Duitschland. — Wij hebben onlangs wel is waar reeds in een paar artikelen eenig licht doen vallen op het ware karakter der zoogenaamde Los-van-Rome-beweging in Oostenrijk, maar vinden thans in de *Germania* een zoo merkwaardige, zoo cynisch onbeschaamde bekentenis van de *Ostdeutsche Rundschau*, het officieele orgaan der beweging, dat we — vooral nu sommige liberale Duitsche bladen dezer dagen weer berichten bevatten van kleine „Massen-Austritte"—meenen er hier nog eens melding van te moeten maken. Het blad tracht Katholieken die wel gaarne de Roomsche Kerk zouden verlaten, maar die vreezen, ook in de Protestantsche „gedwongen te zullen worden tot het geloof aan eenige positieve waarheid." gerust te stellen door de verzekering dat de orthodoxe richting in het protestantisme op Duitschen boden van nagenoeg geen beteekenis is. „Het berust op volslagen onkunde en oppervlakkige beoordeeling van het protestantisme als sommigen meenen, dat zij bij een geloofsverandering slechts de eene geestelijke gevangenis verwisselen voor de andere, door wier tralievensters misschien wat meer licht naar binnen valt. Integendeel— de overgang tot het protestantisme beteekent niet enkel de negatie „Los van Rome!" maar ook de bevrijding uit de ketenen, welke den vrijdenker, die voor het uiterlijk Katholiek blijft, tot aan het einde zijns levens omknellen. Het beteekent een stap in de richting eener meer vrije, nationale levensbeschouwing."

De beweging en haar orgaan speculeeren dus op vrijdenkers! Zij bekeeren tot de vrijdenkerij! Ziedaar de beteekenis der beweging. Los van Rome!—Los van God! — Los van allen positieven godsdienst!

—Het Dreyfus-proces geeft aanleiding tot nogal dwaze uitingen van wansmaak. Een restauratiehouder in de Spenerstrasse te Berlijn verkoopt een drank, dien hij „Dreyfustranen" noemt. Op het etiket staat, dat deze borrel de onschuldigste ter wereld is. Aan de koopers, die tien flesschen tegelijk opdoen, zal bij wijze van „verzachtende omstandigheden" rabat worden verleend! De humor is toch de wereld nog niet uit!

Amerika. — In de St. Barthelemy-kerk te New-York had de plechtige lijkdienst plaats van wijlen Cornelius Van der Bilt, den onlangs overleden Amerikaanschen spoorwegkoning. Van der Bilt werd den 27 Nov.

1843 op Staten Island geboren. Zijn grootvader — ook een Cornelius — was de stichter van het ontzaglijk vermogen dezer familie. Hij stierf op 4 Jaunari 1877 te New-York en zijn nalatenschap, die op honderd millioen dollars, d. i. tweehonderd vijftig millioen geschat werd, kwam grootendeels ten bate van zijn oudsten zoon William. Toen deze op 8 December 1885 stierf, acht kinderen nalatende, werd het vermogen der Van der Bilt's geschat op tweehonderd millioen dollars, dus vierhonderd vijftig millioen gulden. In '79 berekende de "New-York Herald" de jaarlijksche inkomsten der familie op 13 864,000 dollar, dus meer dan 30 millioen gulden. Cornelius Van der Bilt was sinds '86 president van den New-York Haarlem spoorweg en directeur van meer dan 30 andere lijnen. Wegens een kwaal had hij zich reeds sinds eenigen tijd uit de zaken moeten terugtrekken.

In '91 werd hij onder het baden overvallen door een lichte attaque van beroerte, die echter weinig merkbare gevolgen naliet. De schenkingen der Van der Bilt's voor instellingen van onderwijs en liefdadigheid bedroegen in evenredigheid minder dan die van andere Amerikaansche milionnairs. William vermaakte aan verschillende gestichten en inrichtingen slechts (!) het kleinigheidje van 1 200 000 dollars en Cornelius schonk in '95 met zijn broeder 350 000 dollars voor de Van der Bilt kliniek aan het Columbia-College. De familie Van der Bilt telt thans nog 19 volwassen leden, wier gezamenlijk vermogen geschat wordt op zevenhonderd vijftig millioen gulden.

Van der Bilt wordt begraven te New-Port. (Staten Island.)

Transvaal.—Aan een Transvaalsch blad ontleenen wij onderstaand

Politiek gedicht.

Engelsman, jou Volks Verleijer,
Het jij al vergeet van Dreijer:
Ik zal denk hoe oud ik word,
Aan zijn bloed door jou gestort.

Engelsman, jou regt verdraaijer,
Vrijheidsmoorder, land verraijer.
Wij denken nog aan Slachters Nek,
Met ons Broeders bloed bevlekt.

Engelsman, vraagt jou geweten.
Het jij al Natal vergeten,
Tranen en bloed legt daar gestort.
Die nooit weer vergeten word.

Engelsman jou wet vertreder.
Meet jou grond maar altijd breeder,
Wij denken nog aan Davids graf,
De Diamant Veld naam ji, af.

Engelsman, jou vrede vrager,
Lage lafhart, witvlag drager.
Denk toch steeds aan Doornkop,
Waar de Boer jul het geklop.

Engelsman, moet toch niet praten.
Van jou dappere soldaten;
Menig slagveld het jul gevlugt,
Waar jullie nou nog om zucht.

Engelsman, Tractaat verbreker,
Denk jul niet daar is 'n Wreker?
Voor jullie onrecht aan Transvaal.
Zal die Heer jul laat betaal.

Engelsman, jou dag zal naken,
Want er leef een God der Wraken,
In den dag van groot gericht,
Kom jou werken aan het licht.

A. S. KOTZE, Johannesburg.

ADVERTENTIEN.